

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής
Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης

Προσφυγική Κρίση

2015 - 2016

Φεβρουάριος 2017

Ειδική Γραμματεία Επικοινωνιακού Σχεδιασμού
Μεταναστευτικής και Προσφυγικής Πολιτικής

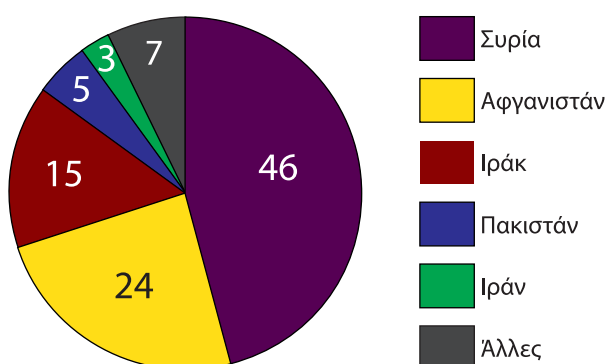
Η ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ (2015 - 2016)

- **1.200.000** ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΝΗΣΙΑ
- **7.000** ΑΦΙΞΕΙΣ ΜΕΣΩ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ
- **50.000** ΔΙΑΣΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
- **765** ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΔΙΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΠΡΟΦΙΛ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ

Χώρες προέλευσης εισερχομένων στην Ελλάδα (%)

- **64%** των εισερχομένων είναι **άνδρες** και **36%** **γυναίκες** (1.1.2016 – 31.10.2016)
- **24,5%** των εισερχομένων **ανδρών** και **31,9%** των εισερχομένων **γυναικών** είναι **κάτω των 18 ετών**

62.681 ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (31.12.2016)

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη και πιεστικότερη προσφυγική έξοδο προς ευρωπαϊκό έδαφος από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Επιπλέον, οι προσφυγικές ροές αναμειγνύονται με μεταναστευτικές καθιστώντας τη συνθήκη εξαιρετικά περίπλοκη.

Η Ελλάδα ανέλαβε, εκ των πραγμάτων, ρόλο ευρωπαϊκής εμπροσθοφυλακής στην αντιμετώπιση της κρίσης και μάλιστα υπό ιδιόμορφες και αντίξοες συνθήκες.

- Πρόσφυγες και μετανάστες φτάνουν στα ελληνικά νησιά διασχίζοντας ένα στενό θαλάσσιο σύνορο, επιχειρησιακά εξαιρετικά δύσκολο να ελεγχθεί.
- Η ελληνική κοινωνία και πολιτεία δίνουν ήδη, παράλληλα, τον δικό τους αγώνα για να βγουν από μια σκληρή οικονομική κρίση που δοκιμάζει τις αντοχές τους.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, τη στιγμή που σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες οι κοινωνίες αναζητούν ακόμα τις ισορροπίες τους απέναντι στο προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα, η Ελλάδα, η ελληνική κοινωνία, πολιτεία και διοίκηση, έχει ήδη κατορθώσει ένα γιγάντιο έργο σε μόλις 18 μήνες δίνοντας καθημερινά, χωρίς αμφιθυμίες και δισταγμούς, μάχη υπέρ των θεμελιωδών ευρωπαϊκών αξιών του ανθρωπισμού και της αλληλεγγύης, υπερασπιζόμενη, ταυτοχρόνως, την ασφάλεια των ευρωπαϊκών συνόρων.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ

Οι ελληνικές αρχές δημιούργησαν το συντομότερο δυνατό οργανωμένες Δομές Φιλοξενίας καταργώντας αυτοσχέδιους καταυλισμούς και υλοποιώντας υποδειγματικά επιχειρήσεις ειρηνικής εκκένωσης ακατάλληλων χώρων διαμονής, όπως στην Ειδομένη, οι οποίες δημιουργήθηκαν όταν εφαρμόστηκε αιφνιδιαστικά πολιτική κλειστών συνόρων από τις χώρες του 'Βαλκανικού διαδρόμου' τον Φεβρουάριο 2016.

Εκτός από τις κρατικές Δομές Φιλοξενίας λειτουργούν επίσης ποικίλοι χώροι φιλοξενίας υπό την αιγίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) καθώς και ΜΚΟ, συνολικής δυναμικότητας 72.939 ατόμων. Οι αρμόδιες ελληνικές αρχές δίνουν διαρκή αγώνα για την αναβάθμιση των Δομών καθώς και για την αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Πρόγραμμα εμβολιασμού: Το Υπουργείο Υγείας, από κοινού με το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, εκπονεί και συντονίζει εμβολιαστικό πρόγραμμα σε παιδιά που διαμένουν σε Δομές και άλλους χώρους φιλοξενίας. **Το πρόγραμμα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη των παιδιών σε προγράμματα εκπαίδευσης και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με ΜΚΟ και τη στήριξη της UNICEF (δωρεά 62.000 εμβολίων) στη βάση των αποφάσεων της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών.**

Παράλληλα προγράμματα: Σύστημα επιδημιολογικής επιτήρησης από το Κέντρο Ελέγχου & Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ). Οδηγίες για την αντιμετώπιση κρουσμάτων στις Δομές Φιλοξενίας. Ενημερωτικές εκστρατείες. – Στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου υλοποιείται πρόγραμμα ύψους 3.2 εκ. ευρώ μέσω του Έκτακτου Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας για την ενίσχυση του δημοσίου συστήματος υγείας.

ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τα ασυνόδευτα παιδιά, τα οποία αποτελούν το πιο ευάλωτο τμήμα των προσφυγικών/μεταναστευτικών ροών. Σε όλη την Ελλάδα λειτουργούν 48 ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων, συνολικά 1.256 θέσεων. Η δημιουργία ξενώνων συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς.

Στους ξενώνες, που λειτουργούν υπό τη γενική εποπτεία του Ελληνικού Κράτους, απασχολούνται κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι καθώς και προσωπικό φροντίδας και φύλαξης σε 24ωρη βάση, παρέχονται υπηρεσίες νομικής εκπροσώπησης, εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η Ελλάδα προτάσσει, στο όνομα των ευρωπαϊκών αξιών του διαφωτισμού, τη διασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών προσφύγων στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. Το ελληνικό πρόγραμμα έχει εκπονηθεί από το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και ήδη υλοποιείται σε μεγάλη κλίμακα, με μαζική υποστήριξη εκ μέρους των τοπικών κοινωνιών παρά τις εξαιρέσεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

- Διασφάλιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση που συνιστά βασικό ανθρώπινο δικαίωμα κάθε παιδιού.
- Διασφάλιση ψυχολογικής υποστήριξης και σταδιακή ένταξη των προσφυγόπουλων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ή στο εκπαιδευτικό σύστημα άλλης ευρωπαϊκής χώρας σε περίπτωση μετεγκατάστασής τους.
- Οργάνωση του Προγράμματος εκπαίδευσης ανά ηλικιακές ομάδες: λειτουργία νηπιαγωγείων εντός των Δομών Φιλοξενίας, ένταξη των παιδιών 6-12 ετών σε Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΔΥΕΠ) Δημοσίων Δημοτικών Σχολείων, ένταξη των παιδιών 13-15 ετών σε ΔΥΕΠ Δημοσίων Γυμνασίων.
- Οργάνωση προγραμμάτων εκμάθησης μητρικών γλωσσών των παιδιών, διοργάνωση αθλητικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης, σε συνεργασία και με ΜΚΟ.

Μέχρι σήμερα έχουν λειτουργήσει περισσότερα από 70 τμήματα δημοτικού και γυμνασίου σε 35 σχολικές μονάδες όμορες 11 Δομών Φιλοξενίας. Σε εβδομαδιαία βάση και πάντα με δεδομένη την εμβολιαστική κάλυψη των παιδιών προσφύγων ανοίγουν νέες ΔΥΕΠ σε όλη την Ελλάδα.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΥΛΟΥ

Από τον Ιούνιο 2016 και μετά η Ελλάδα είναι η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων ασύλου αναλογικά με τον πληθυσμό της μετά τη Γερμανία και η τέταρτη, σε απόλυτους αριθμούς, στην Ευρώπη: Περίπου 51.000 αιτήσεις ασύλου υποβλήθηκαν στην Ελλάδα το 2016.

Η εξέταση των αιτημάτων ασύλου γίνεται σε εξατομικευμένη βάση, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και προβλέπεται η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής για την εξέταση των αιτήσεων σε Β' βαθμό (προσφυγές).

Σε λειτουργία βρίσκονται (7) Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και (10) Αυτοτελή Κλιμάκια. Μετά τη Δήλωση ΕΕ - Τουρκίας, διατέθηκαν στην ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, για την υποστήριξη της διαδικασίας συνεντεύξεων στα hot spots των νησιών, 52 εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) μαζί με διερμηνείς. Είναι απαραίτητο ωστόσο να διατεθεί επιπλέον προσωπικό, όπως προβλέπεται στη Δήλωση ΕΕ - Τουρκίας, προκειμένου να επισπευσθεί η καταγραφή και επεξεργασία του μεγάλου αριθμού αιτήσεων ασύλου.

ΠΡΟΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Η πρόκληση της προκαταγραφής των χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών που εγκλωβίστηκαν στην Ελλάδα τον Μάρτιο 2016, μετά το κλείσιμο των βορείων συνόρων, αντιμετωπίστηκε με απόλυτη επιτυχία. Η προκαταγραφή είχε στόχο τη χαρτογράφηση του πληθυσμού αυτού, προκειμένου να οργανωθεί περαιτέρω η διαχείρισή του (ένταξη σε διαδικασία χορήγησης ασύλου, μετεγκατάσταση, οικογενειακή επανένωση) αλλά και να δοθεί μια πρώτη διέξοδος στην αγωνία των ανθρώπων. Η προκαταγραφή πραγματοποιήθηκε από 9.6.2016 έως 30.7.2016. Στο διάστημα αυτό προκαταγράφηκαν 27.592 άτομα.

Η πλήρης καταγραφή και επεξεργασία των αιτήσεων βρίσκεται σε εξέλιξη. Ήδη έχει καταγραφεί πλήρως το 87% όσων συμμετείχαν στην προκαταγραφή και η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί νωρίτερα από τη στοχοθετημένη ημερομηνία. Για την επιτάχυνση της διαδικασίας η Υπηρεσία Ασύλου λειτουργεί πολύγλωσση ηλεκτρονική πλατφόρμα (http://asylo.gov.gr/?page_id=3517).

The screenshot shows the website asylo.gov.gr/?page_id=3517. At the top left is the logo of the Hellenic Republic and the text "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής". To the right is "Υπηρεσία Ασύλου". Below this is a navigation bar with "Αρχική", "Υπηρεσία Ασύλου", "Ζητώντας Άσυλο", and "Το Άσυλο στην Ελλάδα". The main content area has links for "Αρχική / Προκαταγραφή / Πλήρης Καταγραφή - Πού και Πότε", "Πλήρης Καταγραφή - Πού και Πότε", and two instances of "Πλήρης καταγραφή (μετά την προκαταγραφή) - Πού" with blue underlines.

The screenshot shows a "Search Tool" interface. At the top right is a magnifying glass icon and the text "Search Tool". Below this is a text box with the instruction "Select your language επιλέξτε τη γλώσσα σας" followed by translations in Arabic, Greek, and Zazaki. Below the text box are two columns of buttons for language selection: English, Ελληνικά, العربية, فارسی, Kurmancî, Հայերի, and دۆري, ئازۆ.

ΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η αναζήτηση ενός σημείου ισορροπίας μεταξύ αλληλεγγύης - ανθρωπισμού και ασφάλειας είναι το κρισιμότερο διακύβευμα που θέτει για την Ευρώπη η προσφυγική - μεταναστευτική κρίση. -- Η Ελλάδα έχει βρεθεί στην πρώτη γραμμή μιας μάχης στο όνομα της ευρωπαϊκής ενότητας.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΕ – ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Η Ελλάδα φέρει το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό βάρος υλοποίησης της Συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας (Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας της 18 Μαρτίου 2016) η οποία επιδιώκει να προσφέρει ασφαλή οδό διαφυγής στους πρόσφυγες εμπόλεμων περιοχών, περιορίζοντας τις μεικτές ροές. 801 αλλοδαποί διαφόρων εθνικοτήτων επεστράφησαν στην Τουρκία βάσει της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας το 2016.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ

Το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης βασίζεται στις αρχές της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής κοινών ευθυνών μεταξύ των κρατών - μελών της ΕΕ. Ωστόσο, καταγράφονται μεγάλα προβλήματα στην υλοποίησή του: ανεπαρκής αριθμός προσφερόμενων θέσεων, μη βάσιμα αιτιολογημένες απορρίψεις αιτημάτων, χαμηλός ρυθμός αποδοχής αιτημάτων ασυνόδευτων ανηλίκων. Το γεγονός αυτό μαρτυρεί έλλειψη σχετικής πολιτικής βούλησης σε πολλές περιπτώσεις κ-μ της ΕΕ.

Οι αποφάσεις της ΕΕ προβλέπουν μετεγκατάσταση 66.000 ατόμων από την Ελλάδα σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ κατά τη διετία 2016-17. Ωστόσο, μέχρι στιγμής έχουν γίνει μόνο περίπου 6.000 μετεγκαταστάσεις ενώ και οι προσφερόμενες από κ-μ της ΕΕ θέσεις (περίπου 12.500) είναι ήδη ανεπαρκείς, δεδομένου ότι 18.500 άτομα έχουν μέχρι στιγμής ζητήσει να ενταχθούν με αίτησή τους στο πρόγραμμα.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ

Το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου έχει αναγνωρίσει ως αναγκαιότητα τον αναλογικό διαμοιρασμό των αιτούντων άσυλο μεταξύ των κρατών-μελών, στη βάση της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των βαρών, υιοθετώντας τον Μηχανισμό Κατανομής (Allocation Mechanism). Ωστόσο, η εφαρμογή του είναι εμφανώς ανεπαρκής ενώ επίκειται και εφαρμογή νέας αναθεώρησης του Κανονισμού Δουβλίνου (Δουβλίνο IV), συνεπώς:

- Η υποχρεωτική συμμετοχή των κρατών-μελών στον Μηχανισμό Κατανομής, έστω και σταδιακά, θα πρέπει να αποτελέσει μέρος του αναθεωρημένου Κανονισμού Δουβλίνο IV.
- Τυχόν αλλοίωση του Μηχανισμού Κατανομής, ο οποίος πρέπει να αφορά αιτούντες άσυλο και όχι άτομα οι αιτήσεις των οποίων έχουν κριθεί ως παραδεκτές, θα επιδείνωνε την κατάσταση σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία.

- Όσον αφορά την προοπτική επαναφοράς του κανόνα επιστροφής των αιτούντων άσυλο στη χώρα πρώτης εισόδου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Ελλάδα παραμένει υπό μείζονα πίεση, καθώς και ότι η αρχή της αλληλεγγύης δεν έχει λειτουργήσει στην πράξη δεδομένου ότι το Πρόγραμμα Μετεγκατάστασης δεν έχει παραγάγει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ – ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Η Ελλάδα λαμβάνει πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεννόησης και συνεργασίας αντιρροπώντας και αντισταθμίζοντας έτσι, στο όνομα μιας ενωμένης Ευρώπης, τις τάσεις εφαρμογής μονομερών μέτρων και συνοριακών αποκλεισμών που εκδηλώθηκαν τον Μάρτιο 2015 από χώρες κατά μήκος του λεγόμενου ‘Βαλκανικού διαδρόμου’.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ 2016

- ◇ Τριμερής Ιταλίας, Αλβανίας και Ελλάδας – Αθήνα, 14 Απριλίου 2016.
- ◇ Τετραμερής Αλβανίας, πΓΔΜ, Βουλγαρίας και Ελλάδας – Θεσσαλονίκη, 21-22 Απριλίου 2016.
- ◇ Διάσκεψη της Ρόδου για την Ασφάλεια και τη Σταθερότητα της Ανατολικής Μεσογείου, 8-9 Σεπτεμβρίου 2016.
- ◇ 1η Σύνοδος Μεσογειακών Χωρών της ΕΕ - Διακήρυξη των Αθηνών, 9 Σεπτεμβρίου 2016.

Οι ηγέτες των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου συμφώνησαν στην ανάγκη μιας συνολικής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ, η οποία θα περιλαμβάνει:

- πιο αποτελεσματικό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου με αναθεώρηση του Κανονισμού Δουβλίνου
- ενίσχυση της προστασίας των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ
- καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης
- ενίσχυση της συνεργασίας στην περιοχή της Μεσογείου καθώς και με τις Αφρικανικές χώρες.

«Η Ευρώπη έχει ανάγκη τον ευρωπαϊκό Νότο, προκειμένου να προχωρήσει σε μία αποτελεσματική διαχείριση της προσφυγικής κρίσης, μέσα στα πλαίσια των ευρωπαϊκών αξιών. Η Ευρώπη έχει, επίσης, ανάγκη τον Ευρωπαϊκό Νότο για να ενισχύσει τον διεθνή και περιφερειακό της ρόλο για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή.»

(Δηλώσεις Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα, μετά την ολοκλήρωση της 2ης Συνόδου Μεσογειακών/Νότιων Χωρών της ΕΕ στη Λισαβόνα, 27-28.1.2017)

www.mindigital.gr

Πηγές: Συντονιστικό Όργανο Διαχείρισης Προσφυγικής Κρίσης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Υγείας - Γ.Γ. Δημόσιας Υγείας, ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ, Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, Ειδική Γραμματεία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Ένταξης και Μετανάστευσης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και Άλλων Πόρων.